

Załącznik nr 1.

Opowiadanie autorskie Wioletty Zyskowskiej „Królestwo części mowy”

„Królestwo części mowy”

Od tatrzańskich gór, aż do Morza Bałtyckiego,
rozlega się kraina języka polskiego.
A w tej krainie gród piękny, wyjątkowy,
co od dawna się zowie królestwem części mowy.
Król **Rzeczownik** tam panuje,
kto? i **co?** wciąż zapytuje.
Jego żona Panią **Przymiotnikową** zwaną,
ciekawska z natury, zadaje inne pytania:
jaki? jaka? jakie? by nie mieć wątpliwości żadnych,
chce wszystko wiedzieć o swym mężu i swoich podwładnych.
Czy rycerze odważni, czy kucharz wprawiony,
czy suknia jest piękna, czy król zadowolony.

Ich pierworodny, **Przymikiem** wołany,
choć wiadomo, że to królowej syn ukochany,
to jednak ojciec go najczęściej pilnuje,
bo na następcę tronu syna szykuje.
Więc przyimek **z, przed, za, koło** króla chodzi,
by się nauczyć jak królestwem dowodzić.
A królestwem rządzić niełatwo, trzeba pomocnika,
dlatego jest niezbędna służba **czasownika**.
On królowi mówi o wszystkim, **co kto robi, co się dzieje**
czy wróg się **zbliża**, czy wiatr wojny **wieje**.
A gdy królowi wiedza ta nie wystarcza, to wtedy
przychodzi **Przysłówek** i mówi: **jak, gdzie, kiedy**.
Jak **szybko** wróg nadciąga, czy **niedaleko** się znajduje,
czy rycerze **jutro** będą gotowi, jak wiele mieczy brakuje.

Lecz król z królową łagodni i do wojny nieskorzy,
dlatego też w królestwie są negocjatorzy:

i, lub, ale – zwane **spójnikami**,
co łączą zdania, nawet odmienne czasami.

A co do ilości i liczb dokładnych
rycerzy, mieczy, służących, podwładnych,
o to król pyta **liczebnika** księgowego,
co pierwszego dnia tygodnia, mówi **ile** jest
wszystkiego.

Król zatem wie wszystko, lecz chcąc być dobrym
władcą,

dekrety omawia z **zaimkiem** doradcą.

Kto ma rozkaz wypełnić wskazuje palcem dłoni
mówiąc: **ja, ty, on, my, wy, oni**.

Niech ta krótka historia o królestwie części mowy,
z książek trafi do ucznia głowy.

By nasz język polski i mowa ojczysta
była piękna, bezbłędna, poprawna i czysta.

THE END

„Królestwo części mowy”

Od tatrzańskich gór aż do Morza Bałtyckiego,
rozlega się kraina języka polskiego.

A w tej krainie gród piękny, wyjątkowy,

co od dawna się zowie królestwem części mowy.

Król **Rzeczownik** tam panuje,

kto? i **co?** wciąż zapytuje.

Jego żona, **Panią Przymiotnikową** zwana,

ciekawska z natury, zadaje inne pytania:

jaki? jaka? jakie? – by nie mieć wątpliwości żadnych,

chce wszystko wiedzieć o swym mężu i swoich podwładnych.

Czy rycerze odważni, czy kucharz wprawiony,

czy suknia jest piękna, czy król zadowolony.

Ich pierworodny, **Przymkiem** wołany,

choć wiadomo, że to królowej syn ukochany,

to jednak ojciec go najczęściej pilnuje,

bo na następcę tronu syna szykuje.

Więc przyimek **z, przed, za, koło** króla chodzi,

by się nauczyć jak królestwem dowodzić.

A królestwem rządzić niełatwo, trzeba pomocnika,

dlatego jest niezbędna służba **czasownika**.

On królowi mówi o wszystkim, **co kto robi, co się dzieje,**

czy wróg się **zbliża**, czy wiatr wojny **wieje**.

A gdy królowi wiedza ta nie wystarcza, to wtedy

przychodzi **Przysłówek** i mówi: **jak, gdzie, kiedy**.

Jak **szybko** wróg nadciąga, czy **niedaleko** się znajduje,

czy rycerze **jutro** będą gotowi, jak wiele mieczy brakuje.

Lecz król z królową łagodni i do wojny nieskorzy,

dlatego też w królestwie są negocjatorzy:

i, lub, ale – zwane **spójnikami**,

co łączą zdania, nawet odmienne czasami.

A co do ilości i liczb dokładnych
rycerzy, mieczy, służących, podwładnych,
o to król pyta liczebnika księgowego,
co pierwszego dnia tygodnia mówi, ile jest wszystkiego.
Król zatem wie wszystko, lecz chcąc być dobrym władcą,
dekrety omawia z zaimkiem doradcą.
Kto ma rozkaz wypełnić wskazuje palcem dłoni,
mówiąc: ja, ty, on, my, wy, oni.
Niech ta krótka historia o królestwie części mowy,
z książek trafi do ucznia głowy.
By nasz język polski i mowa ojczysta
była piękna, bezbłędna, poprawna i czysta.

Załącznik nr 2. Karty pracy z częściami mowy, utworzone na podstawie opowiadania „Królestwo części mowy”

przykładowe zadanie

Polecenie: Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

The diagram shows the following connections:

- królestwo (red) - rzeczownik
- do (yellow) - przysłówek
- aż (green) - spójnik
- tej (purple) - zaimek
- piękny (brown) - przymiotnik
- mieć (light green) - czasownik
- tam (blue) - przysłówek
- pierwszy (yellow) - liczebnik

gr. I Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

The diagram shows the following connections:

- góry (yellow) - liczebnik
- od (green) - spójnik
- czy (red) - rzeczownik
- on (brown) - przymiotnik
- wyjatkowy (purple) - zaimek
- chce (blue) - przysłówek
- półtora (light green) - czasownik
- dawno (yellow) - przyimek

gr. II Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

królowa	Spójnik
za	zaimek
albo	rzeczownik
jej	przyimek
odważni	Przysłówek
pilnuje	liczebnik
niełatwo	przymiotnik
troje	czasownik

gr. III Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

kucharz	liczebnik
pod	rzeczownik
ale	przyimek
twój	spójnik
wprawiony	zaimek
gotuje	przysłówek
pięknie	czasownik
kilkaset	przymiotnik

gr. IV Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

syn	przymiotnik
pod	spójnik
ale	Liczebnik
wy	przyimek
ukochany	zaimek
pilnuje	przysłówek
najczęściej	czasownik
pięciu	rzeczownik

gr. V Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

ojciec	przymiotnik
na	liczebnik
ale	rzeczownik
ona	czasownik
ukochany	spójnik
szukuje	przysłówek
mocno	przyimek
czterech	zaimek

gr. VI Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

rycerz

przyimek

nad

przymiotnik

ponieważ

rzeczownik

jemu

spójnik

odważny

zaimek

broni

liczebnik

zawsze

czasownik

pół

przysłówek

Karty pracy do wydrukowania

gr. I Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

góry

liczebnik

od

spójnik

czy

rzeczownik

on

przymiotnik

wyjatkowy

zaimek

chce

przysłówek

półtora

czasownik

dawno

przyimek

gr. II Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

królowa	spójnik
za	zaimek
albo	rzeczownik
jej	przyimek
odważni	przysłówek
pilnuje	liczebnik
niełatwo	przymiotnik
troje	czasownik

gr. III Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

kucharz	liczebnik
pod	rzeczownik
ale	przyimek
twój	spójnik
wprawiony	zaimek
gotuje	przysłówek
pięknie	czasownik
kilkaset	przymiotnik

gr. IV Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

syn	przymiotnik
pod	spójnik
ale	Liczebnik
wy	przyimek
ukochany	zaimek
pilnuje	przysłówek
najczęściej	czasownik
pięciu	rzeczownik

gr. V Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

ojciec	przymiotnik
na	liczebnik
ale	rzeczownik
ona	czasownik
ukochany	spójnik
szykuje	przysłówek
mocno	przyimek
czterech	zaimek

gr. VI Połącz linią podane wyrazy z odpowiednimi częściami mowy.

rycerz

przyimek

nad

przymiotnik

ponieważ

reczownik

jemu

spójnik

odważny

zaimek

broni

liczebnik

zawsze

czasownik

póť

przysłówek

Załącznik nr 3. Obrazy z prezentacji pod tytułem „W królestwie części mowy” (do ewentualnego wykorzystania w przypadku trudności korzystania z Internetu)

KRÓLOWA- PRZYMIOTNIK

odważny rycerz

złota korona

błyszczące berło

liczba

pojedyncza	mnoga
zielona gruszka	zielone gruszki
fioletowy płaszcz	fioletowe płaszcze
żółta cytryna	żółte cytryny

JAKA?

JAKIE?

JAKI?

stopniowanie

wysoki koń	
wyższy koń	
najwyższy koń	

rodzaj

męski

siwy koń

sprawiedliwy Król

żeński

piękna niewiasta

różowa suknia

nijaki

lekkie pudło

KRÓLEWICZ- PRZYIMEK

w

obok

z

za

przed

pod

ponad

do

nad

po

od

przez

bez

koło

Królewicz spędza dużo czasu **z** tatą.

W królestwie panuje zgoda.

Królewicz dorasta **pod** czujnym okiem matki.

Przed królewiczem dzień pełen wrażeń.

Królewicz wraca **po** zabawie **do** zamku.

najczęściej łączy się z **rzeczownikiem**

jest nieodmienną częścią mowy

daje nam dodatkową informację o sytuacji, miejscu lub czasie.

PRACOWNIK DWORU- CZASOWNIK

Liczba

pojedyncza
czyta

mnoża
czytają

odmiana przez osoby:

ja czytam	my czytamy
ty czytasz	wy czytacie
on, ona, ono czyta	oni, one czytają

rodzaj

męski- on pracował

żeński- ona pracowała

nijaki- ono pracowało

czas

przeszły **teraźniejszy** **przyszły**

pływałem → pływam → będę pływać

skakałam → skaczę → będę skakać

spał → śpi → będzie spał

CIEKAWSKI LOKAJ GŁÓWNY- PRZYŚŁÓWEK

JAK?

dobrze głośno niepostrzeżenie

GDZIE?

wszędzie nigdzie daleko

KIEDY?

wczoraj później najpierw

NIE

tylko w stopniu równym
pisownia łączna z „nie”

wysoko

- Najczęściej jest tworzony od przymiotnika **czysty- czysto**
- jest **nieodmienną** częścią mowy
- określa sposoby wykonywania czynności: **szybko, dokładnie, porządnie**
- ulega stopniowaniu
- określa okoliczności czynności: **daleko, wcześniej**

NEGOCJATOR- SPÓJNIK

Spaja wyrazy lub zdania

nie występuje samodzielnie

jest nieodmienną częścią mowy

Król **i** Królowa

Koń **lub** pies

Pogram w piłkę **albo** poczytam.

Poszedłbym na rower, **gdyby** nie padało.

Jedziemy na narty, **bo** spadł śnieg.

gdyby **lecz**

żeby **natomiast** **gdyż**

ponieważ **więc**

bo **i**

lub **oraz**

KSIĘGOWY DWORU- LICZEBNIK

dwa lody

wiele balonów

pół jabłka

osiem

ILE?

KTÓRY Z KOLEI?

który? Kamil ukończył zadanie jako **pierwszy**.

która? Ola przybiegła do mety jako **druga**.

które? Dziewczęta weszły do klasy jako **pierwsze**.

DORADCA KRÓLA- **ZAIMEK**

RZECZOWE

odp. na pytania:

kto? co?

np. **ja, ty, oni, ktoś, coś, nic**

PRZYMIOTNE

odp. na pytania przymiotnika:

np. **twój, nasz, wasz, tamten, ci, te, który, inny**

LICZEBNE:

odp. na pytania:

ile? który z kolei?

np. **ile, tyle**

PRZYSŁOWNE:

odp. na pytania: **jak? gdzie? kiedy?**

np. **tu, gdzieś, wtedy, tak, dokąd**

NIEODMIENNE

Jest częścią mowy zastępującą **rzeczownik** (np. ja), **przymiotnik** (np. taki), **przysłówek** (np. tam)

odpowiada na pytania tych części mowy, które zastępuje.

Odmienia się przez **przypadki, liczby i rodzaje.**

KONIEC

